

КОРПОРАТИЗАМ И НОВИ СВЈЕТСКИ ПОРЕДАК

Џефри Груп, *Корпоратизам: Тајна влада Новог
свјетског поретка, Загреб: Теледиск, , 2011*

Иако бројни теоретичари сматрају важним проучавање природе и интензитета односа у троуглу политика–друштво–бизнис, мали број њих улази у дубљу анализу прикривених и теже схватљивих механизма функционисања друштвеног поретка у постмодерном добу, узимајући при томе у обзир шири контекст и дугорочне последице које усвајање неолибералних начела оставља на цјелокупну свјетску популацију.

Један од изузетака у овом погледу представља књига *Корпоратизам* америчког аутора Џефрија Група (Jeffrey Grupp), први пут објављена 2007. године. Већ сам наслов упућује на проблематику којом се бави аутор, а то је улога транснационалних профитно оријентисаних гиганата у креирању и контроли судбине велике већине, ако не и укупне свјетске популације. Како сам аутор каже, тема књиге је: „указивање на то да постоје тајна друштва која тајно контролишу свијет те да тајна друштва имају хијерархију у којој су корпоратисти на врху пирамиде“ (стр. 55). Осврћући се на радње романа попут *1984.* и *Врли нови свијет*, Груп на веома јасан и искуствено лако проверљив начин доказује да живот у XXI вијеку није далеко од дистопије, којој се приближава из дана у дан. Књига демистификује интересе корпоративне олигархије која игра улогу тајне владе и, посредством „леgitимно изабраних представника народа“, спроводи политику „глобалне конта-

минације човјечанства“ путем система образовања и масмедиа, преко експеримената *Биг фарме* (*Big Pharma*, фармацеутска индустрија – прим. аут.) до отвореног насиља.

У првом дијелу књиге (стр. 1–73), Груп указује на мањкавости образовног и медијског система у Сједињеним Америчким Државама и њихову улогу у „испирању мозга“ грађана. Конзумеризам и медијски ескапизам отупљују критичку оштрицу и чине појединце подложним манипулацији. То је идеално тло за сијање званичне верзије истине и креирање алтернативне стварности, при чему се изношење доказа ставља у други план. „Свијет који власник псу допушта видјети једини је свијет који ће пас познавати (и једини свијет у чију ће стварност пас вјеровати), а понашање (и размишљање) пса које је допуштено у очима његовог власника једино је које пас с временом научи“ (стр. 21). Груп назива званичну политику САД нацистичком и комунистичком, указујући на процес коначног лишавања значаја и могућности појединца. Вриједи напоменути да појам комунизма употребљава у пежоративном смислу, изједначавајући га са стаљинизмом. Слиједећи законе логичког мишљења са изузетним оком за детаљ, Груп доказује непостојање авионског напада на Пентагон 11. септембра 2001. године, што је само један од бројних примјера *false flag* теро-

ризма и проблема за које „видљива влада“ већ има рјешење. Да се надовежемо на метафору са власником и псом: пса се држи у послушности контролом информација и ресурса који су наметнути као неопходни.

Други дио (стр. 73–107) доноси структурално тумачење корпоратистичког система кроз изношење три аргумента. Први аргумент – „Корпорације контролишу људско понашање“ – Груп објашњава указивањем на робовску природу појединца у пост-модерном друштву. Појединац се налази у зачараном кругу: мора радити за корпоратисте да би могао платити кориштење ресурса у власништву тих истих корпоратиста, при чему природни ресурси постају мета хемијских загађења, а грађани мета биотероризма. С обзиром на то да на овај начин тајна влада контролише људско понашање, а понашање производи националну културу, аутор закључује да „корпорације контролишу оно што је САД“ (стр. 81), али и остатак свијета, на суптилан, али у суштини „фашистички начин“ (други и трећи аргумент). Циљ корпоратиста јесте подвргавање радника апстрактној творевини званој корпорација док их се истовремено трује флуорисаном водом, вакцинама препуним живе и хемијским траговима који остају иза путничких и војних летјелица.

У трећем дијелу (стр. 107–203) Груп се бави историјским развојем Новог свјетског поретка и његовом „комунистичком“, односно фашистичком природом. Као фашистичке елементе корпоратистичке државе (стр. 114) наводи логоре смрти, тајну полицију, превентивно ратовање, величање тортуре, масовну биједу, строгу контролу масмедија и невидљиве непријатеље, да споменемо само неке. Груп визионарски предвиђа потресе свјетске економије (истина, 2009, а не 2008. године) и раст имеријалистичких амбиција Сједињених Држава

што означава настанак „пунокрвног корпоратизма“ чије је највеће оружје и средство новац. Корпоратисти стварају привид о ријеткости новца или нафте, како би контролисали људе и њихово понашање. Ријечима аутора, „Непредвидљиви“ пословни циклуси догађају се предвидљиво“.

Четврти дио књиге (стр. 203–309) проблематизује приватизацију јавних добара и институција од јавног значаја. Прије свега, ријеч је о плаћеничким *think tank*-овима, приватним образовним установама, чак војним и паравојним формацијама за чије активности је немогуће окривити владу. Груп указује на проблем „планираног застарјевања“ и развијање науке и технологије далеко од очију јавности. У овом дијелу износе се конкретни примјери који показују како влада (тајна и јавна) скрива резултате истраживања за које се годишње троше десетине милиона долара и промовише неопходност кориштења нафте и других извора енергије за које је потребно плаћати корпоратистима. Под термином „економија уништења“, Џефри Груп подразумева куповину ствари неопходних за преживљавање, а које се у потрошњи уништавају, првенствено указујући на необновљиве изворе енергије. „Након што потрошачи купе производе, производи се морају поступно или брзо уништити тако да их потрошачи поново морају купити (и то се непрестано понавља). Што се тиче производа који се не уништавају довољно брзо, потрошаче се треба на превару наговорити на куповину/потрошњу производа које тај потрошач већ посједује“ (стр. 227, 228). Груп истиче крајњи екстрем економије уништења оличен у људском животу – животи војника, али и цивила широм Земље свакодневно су угашени ради остварења империјалистичких или других садистичких амбиција неколицине.

Посебан одјељак (309–397) посвећен је дјеловању *Биг фарме*. Аутор истиче да фармацеутска индустрија деценијама уназад од државе изнуђује патентна права и друге монополистичке повластице под изговором да нова истраживања изискују вријеме и енормне количине новца, иако финални производи представљају само старо у одјећи новог. Значајан проблем данашњице су и плаћена истраживања, за која не постоји довољно доказа да су уопште проведена, и манипулација статистичким подацима. На примјеру већег броја болести, Груп доказује да захтјеви за редовним вакцинацијама представљају само настојање *Биг фарме* да путем државе осигура приходе. Наиме, као главну стратегију индустрија лијекова користи стварање привида да вакцине и друга медицинска средства доводе до искорјењивања одређених болести, иако је тренд њиховог нестајања присутан деценијама. Аутор наводи алуминијум и бројне друге штетне материје које новорођенчад претварају у сигуран извор прихода за *Биг фарму*, али дугорочно доводе и до смањења опште популације. У овом одјељку Груп износи наводе о недовољно истраженој болести „моргелонс“, чија симптоматологија код читаоца ствара озбиљну забринутост и отвара бројна питања, иако је тајна влада за сада успјешна у прикривању одговора (које можда ни сама не посједује?).

Завршни дио (стр. 397–419) доноси аутору визију орвеловске Америке која ће, тврди, постати стварност брже него што се то на први поглед чини. Успостављање Новог свјетског поретка значи десетковање

људске популације и улазак у доба трансхуманизма, са новим облицима живота и старим облицима репресије.

Можемо рећи да књига *Корпоратизам: Тајна влада Новог свјетског поретка* доноси интересантан и, прије свега, разумљив приказ глобалних свјетских токова, у свјетлу свих релевантних учесника, са фокусом на посљедице по грађане. Студија је једна од ријетких које се овом проблематиком не баве искључиво са аспекта политичког подсистема. Поред јасноће израза и слиједа мисли, вриједи истаћи и константан напор аутора да наизглед одвојене појаве и процесе доведе у адекватну везу објашњавајући природу њихове повезаности. Међутим, оно по чему је књига слична бројним дјелима друштвених теоретичара јесте одсуство нормативног дијела. Иако указује на бројне суштинске проблеме постмодерне, аутор не нуди никакав приједлог за њихово превазилажење, осим спорадичног истицања потребе за непристрасним и објективним извјештавањем медија о релевантним питањима. Настојећи да остави већи дојам код читалаца, Груп у завршном дијелу износи податке и информације о болести „моргелонс“ који су поражавајући, али и сам их карактерише као наводне.

Имајући у виду све наведено, можемо закључити да је ријеч о релативно новој публикацији која пружа дубок увид у скривене, али стварне проблеме и изазове човјечанства и представља корисно штиво за студенте друштвених наука, али и све заинтересоване за развијање критичког начина промишљања и погледа на свијет.

Петар Пушоња
Студент четврте године Новинарства
Филозофски факултет Пале
Универзитет у Источном Сарајеву

